

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (devintoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. lapkričio 25 d. *

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Bankroto bylos – Reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 – 4 ir 28 straipsniai – 32 straipsnio 2 dalis – Nustatytas reikalavimų pateikimo bankroto byloje terminas – Reikalavimai, kuriuos vienoje valstybėje nagrinėjamoje pagrindinėje bankroto byloje paskirtas likvidatorius pateikė kitoje valstybėje narėje tuo pat metu nagrinėjamoje šalutinėje bankroto byloje – Griežtas valstybės narės, kurioje iškelta šalutinė bankroto byla, teisėje numatytas terminas“

Byloje C-25/20

dėl *Višje sodišče v Ljubljani* (Liubianos apeliacinis teismas, Slovėnija) 2019 m. gruodžio 18 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2020 m. sausio 20 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje, kurią inicijavo

NK, *Alpine BAU GmbH* likvidatorius,

dalyvaujant

Alpine BAU GmbH (Zalcburgas) bankrutuojančiai Celėje įsteigtai patronuojamajai bendrovei,

TEISINGUMO TEISMAS (devintoji kolegija),

kurį sudaro devintosios kolegijos pirmininko pareigas einanti trečiosios kolegijos pirmininkė K. Jürimäe (pranešėja), teisėjai S. Rodin ir N. Piçarra,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- NK, *Alpine BAU GmbH* likvidatoriaus, atstovaujamo *odvetnica* L. T. Štruc,
- *Alpine BAU GmbH* (Zalcburgas) bankrutuojančios Celėje įsteigtos patronuojamosios bendrovės, atstovaujamos *odvetnica* V. Sodja,

* Proceso kalba: slovėnų.

- Slovėnijos vyriausybės, atstovaujamos V. Klemenc,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Kocjan ir M. Wilderspin,

susipažinęs su 2021 m. gegužės 20 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų (OL L 160, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 191) 32 straipsnio 2 dalies išaiškavimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant NK, likvidatoriaus pagrindinėje bankroto byloje, Austrijoje įsteigtai bendrovei *Alpine BAU GmbH* iškeltą bylą dėl *Okrožno sodišče v Celju* (Celės apygardos teismas, Slovėnija) nutarties dėl praleisto termino atmesti jos prašymą leisti pateikti reikalavimus Slovėnijoje, nes toje valstybėje narėje buvo iškelta šalutinė bankroto byla.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Reglamento Nr. 1346/2000 6 ir 19–23 konstatuojamosiose dalyse numatyta:
 - „(6) Laikantis proporcingumo principo, šis reglamentas turėtų apsiriboti nuostatomis, reguliuojančiomis bankroto bylų iškelimo jurisdikciją, ir tiesiogiai šių bylų pagrindu priimamais bei glaudžiai su jomis susijusiais teismo sprendimais. Be to, šiame reglamente turėtų būti numatytos nuostatos dėl minėtų sprendimų pripažinimo ir taikytinos teisės, taip pat atitinkančios šį principą.
- <...>
- (19) Šalutinė bankroto byla gali būti iškelta ne tik siekiant apsaugoti vietinius interesus, bet ir kitais tikslais. Gali pasitaikyti atvejų, kai skolininko nekilnojamąjį turtą per daug sudėtinga administruoti kaip vienetą arba kai skirtumai tarp susisiejančių teisinių sistemų yra tokie dideli, kad gali atsirasti problemų dėl pasekmių, kylančių iš valstybės, kurioje iškelta byla, teisės kitoms valstybėms narėms, kuriose yra turtas. Dėl šios priežasties likvidatorius pagrindinėje byloje gali prašyti iškelti šalutinę bylą, jei to reikia, kad būtų galima veiksmingai administruoti nekilnojamąjį turtą.
 - (20) Vis dėlto pagrindinės ir šalutinės bankroto bylos gali padėti veiksmingai realizuoti visą turtą tik tada, kai suderinamos visos tuo pat metu nagrinėjamos bylos. Šiuo atveju pagrindinė sąlyga yra ta, kad įvairūs likvidatoriai privalo glaudžiai bendradarbiauti, ypač keisdamiesi pakankamu informacijos kiekiu. Siekiant užtikrinti, kad pagrindinės bankroto bylos būtų vyraujančios, tokiose bylose likvidatoriui turėtų būti suteiktos kelios galimybės įsikišti į

šalutines bankroto bylas, nagrinėjamas tuo pat metu. Pavyzdžiui, jam turėtų būti leista pasiūlyti pertvarkymo planą ar kompromisinį susitarimą su kreditoriais arba kreiptis dėl turto realizavimo šalutinėje bankroto byloje sustabdymo.

- (21) Kiekvienas kreditorius, kurio gyvenamoji vieta, nuolatinė gyvenamoji vieta ar registruota buveinė yra Bendrijoje, turėtų turėti teisę pateikti reikalavimus kiekvienoje Bendrijoje nagrinėjamoje bankroto byloje, susijusioje su skolininko turtu. Ši nuostata turėtų būti taip pat taikoma mokesčių administratoriams ir socialinio draudimo institucijoms. Vis dėlto, siekiant užtikrinti vienodų sąlygų taikymą kreditoriams, būtina koordinuoti lėšų paskirstymą. Kiekvienam kreditoriui turėtų būti suteikta galimybė pasilikti sau tą turto dalį, kuri jam buvo paskirta bankroto byloje, tačiau kitose bylose jam turėtų būti leista tik dalyvauti skirstant visą turtą, jeigu vienodą padėtį užimantys kreditoriai yra gavę tokią pat savo reikalavimų dalį.
- (22) Šis reglamentas turėtų numatyti, kad teismo sprendimai dėl šiuo reglamentu reglamentuojamų bankroto bylų iškėlimo, eigos ir užbaigimo bei teismo sprendimai, tiesiogiai susiję bankroto bylomis, būtų pripažįstami nedelsiant. Dėl to automatiškas pripažinimas turėtų reikšti, kad pagal valstybės narės, kurioje buvo iškelta byla, teisę bylos nagrinėjimo pasekmės turės tokią pat teisinę galią visose kitose valstybėse narėse. Valstybių narių teismų priimti sprendimai turėtų būti pagrįsti tarpusavio pasitikėjimo principu. Todėl nepripažinimo pagrindų turi būti tik tiek, kiek yra minimaliai reikalinga. Tuo remiantis turėtų būti sprendžiamas ir kiekvienas ginčas, kuriame dviejų valstybių narių teismai pareiškia turintys kompetenciją iškelti pagrindinę bankroto bylą. Pirmojo teismo sprendimas iškelti bylą turėtų būti pripažįstamas kitose valstybėse narėse, nesuteikiant joms teisės tikrinti teismo sprendimo.
- (23) Šiame reglamente numatytiems klausimams turėtų būti nustatytos vieningos kolizinės taisyklės savo taikymo srityje pakeisiančios nacionalines tarptautinės privatinės teisės taisykles. Jeigu nenustatyta kitaip, turėtų būti taikoma valstybės narės, kurioje iškelta byla, teisė (*lex concursus*). Ši kolizinė taisyklė turėtų galioti pagrindinėms ir vietinėms byloms; *lex concursus* sąlygoja bankroto bylų procesines ir materialines pasekmes asmenims ir susijusiems teisiniams santykiams. Ji reglamentuoja visas bankroto bylų iškėlimo, eigos ir užbaigimo sąlygas.“

4 Šio reglamento 3 straipsnyje „Tarptautinė jurisdikcija“ nustatyta:

„1. Valstybės narės, kurios teritorijoje yra skolininko pagrindinių turtinių interesų vieta, teismai turi jurisdikciją iškelti bankroto bylą. Jei tai yra bendrovė arba juridinis asmuo, kai nėra priešingų įrodymų, laikoma, kad jos pagrindinių turtinių interesų vieta yra jos registruota buveinė.

2. Jei skolininko pagrindinių turtinių interesų vieta yra valstybės narės teritorijoje, kitos valstybės narės teismai turi jurisdikciją iškelti tokiam skolininkui bankroto bylą tik tuo atveju, jei jam tos kitos valstybės narės teritorijoje priklauso įmonė. Tokios bylos poveikis gali apimti tik tą skolininko turtą, kuris yra pastarosios valstybės narės teritorijoje.

3. Jei bankroto byla buvo iškelta pagal šio straipsnio 1 dalį, bet kuri byla, vėliau iškelta pagal šio straipsnio 2 dalį, laikoma šalutine byla. Ši šalutinė byla turi būti likvidavimo byla.

4. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyta teritorinė bankroto byla gali būti iškelta prieš iškeliant pagrindinę bankroto bylą pagal šio straipsnio 1 dalį tik tuo atveju, jei:

a) iškelti bylos pagal šio straipsnio 1 dalį negalima dėl sąlygų, nustatytų tos valstybės narės, kurios teritorijoje yra skolininko pagrindinių turtinių interesų vieta, įstatymuose,

arba

b) iškelti bylą pagal šio straipsnio 1 dalį reikalauja kreditorius, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta arba gyvenamoji vieta arba registruota buveinė yra toje valstybėje narėje, kurios teritorijoje yra įmonė, arba kurio reikalavimas susijęs su tos įmonės veikla.“

5. Minėto reglamento 4 straipsnyje „Taikytina teisė“ numatyta:

„1. Išskyrus atvejus, kai šis reglamentas numato ką kita, bankroto byloms ir jų pasekmėms taikoma valstybės narės, kurios teritorijoje iškelta tokia byla, toliau vadinama „valstyb[e], kurioje iškelta byla“, teisė.

2. Valstybės, kurioje iškelta byla, teisė nustato tokios bylos iškėlimo sąlygas, jos eigą ir užbaigimą. Ji konkrečiai nustato:

<...>

g) reikalavimus, kurie turi būti nukreipti į skolininko turtą, ir reikalavimų, atsiradusių iškėlus bankroto bylą, vertinimą;

h) taisykles, reglamentuojančias reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą;

<...>“

6. To reglamento 28 straipsnyje, kuriame reglamentuojama šalutinėms bankroto byloms taikoma teisė, įtvirtinta:

„Išskyrus atvejus, kai šis reglamentas numato ką kita, šalutinėms byloms turi būti taikoma valstybės narės, kurios teritorijoje iškelta šalutinė byla, teisė.“

7. Reglamento Nr. 1346/2000 31 straipsnis „Prievolė bendradarbiauti ir perduoti informaciją“ išdėstytas taip:

„1. Likvidatorius pagrindinėje byloje ir likvidatoriai šalutinėse bylose privalo vieni kitiems perduoti informaciją laikydamiesi informacijos perdavimą ribojančių taisyklių. Jie nedelsdami perduoda visą informaciją, kuri gali būti susijusi su kitomis bylomis, ypač apie tai, kaip vyksta reikalavimų pateikimas bei tikrinimas, ir apie visas priemones, kuriomis siekiama bylą nutraukti.

2. Likvidatorius pagrindinėje byloje ir likvidatoriai šalutinėse bylose privalo vieni su kitais bendradarbiauti laikydamiesi kiekvienai bylai taikytinų taisyklių.

3. Likvidatorius šalutinėje byloje nedelsdamas suteikia likvidatoriui pagrindinėje byloje galimybę iš anksto pateikti pasiūlymus dėl likvidavimo ar dėl turto panaudojimo šalutinėje byloje.“

8 To reglamento 32 straipsnyje „Kreditorių teisių įgyvendinimas“ numatyta:

„1. Bet kuris kreditorius gali pateikti reikalavimą pagrindinėje byloje ir bet kurioje šalutinėje byloje.

2. Likvidatoriai pagrindinėje byloje ir bet kurioje šalutinėje byloje pateikia kitose bylose reikalavimus, jau pateiktus tose bylose, kurioms [kuriose] šie likvidatoriai paskirti, jei tai atitinka kreditorių interesus vėlesnėse bylose, o kreditoriai turi teisę tai užprotestuoti [užginčyti] arba atsiimti savo pateiktus reikalavimus, jei tai numato taikytina teisė.

3. Likvidatorius pagrindinėje ar šalutinėje byloje yra įgaliotas dalyvauti kitose bylose kaip kreditorius, ypač dalyvauti kreditorių susirinkimuose.“

9 Minėto reglamento 33 straipsnyje „Likvidavimo sustabdymas“ nustatyta:

„1. Gavęs likvidatoriaus pagrindinėje byloje pareiškimą, teismas, kuriame buvo iškelta šalutinė byla, visiškai ar iš dalies sustabdo likvidavimo procedūrą, jeigu tokiu atveju likvidatoriui pagrindinėje byloje gali prireikti imtis atitinkamų priemonių kreditorių šalutinėje byloje bei atskirų klasių kreditorių interesams užtikrinti. Toks likvidatoriaus pareiškimas gali būti atmestas tik tokiu atveju, jei jis akivaizdžiai nesujęs su kreditorių pagrindinėje byloje interesais. Teismas gali nutarti sustabdyti likvidavimo procedūrą iki trijų mėnesių. Likvidavimo procedūros sustabdymas gali būti pratęsiamas ar atnaujinamas panašiams laikotarpiams.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas teismas nutraukia likvidavimo procedūros sustabdymą:

– likvidatoriaus pagrindinėje byloje prašymu,

– savo iniciatyva, kreditoriaus prašymu ar likvidatoriaus šalutinėje byloje prašymu, jeigu ši priemonė daugiau neatrodo pagrįsta, ypač atsižvelgiant į kreditorių interesus pagrindinėje arba šalutinėje byloje.“

10 To paties reglamento 34 straipsnyje „Šalutinės bankroto bylos baigimo priemonės“ nustatyta:

„1. Jeigu šalutinei bylai taikoma teisė leidžia tokią bylą užbaigti neskiriant likvidavimo, bet taikant sanavimo planą, kompromisinį susitarimą su kreditoriais ar panašią priemonę, likvidatorius pagrindinėje byloje turi teisę pats pasiūlyti tokią priemonę.

Šalutinės bylos baigimas taikant 1 dalyje nurodytas priemones nėra galutinis be likvidatoriaus pagrindinėje byloje sutikimo; tačiau baigimas gali tapti galutiniu be jo sutikimo, jei siūloma priemonė nepaveikia pagrindinės bylos kreditorių finansinių interesų.

2. Bet koks kreditorių teisių apribojimas, susijęs su 1 dalyje nurodyta šalutinėje byloje siūloma priemone, tokia kaip mokėjimo atidėjimas ar skolos likvidavimas, negali be visų suinteresuotų kreditorių pritarimo paveikti šioje byloje nesvarstomo skolininkų turto.

3. Sustabdžius pagal 33 straipsnį paskirtą likvidavimo procesą, tik likvidatorius pagrindinėje byloje arba, pastarajam pritarus, skolininkas gali siūlyti taikyti šio straipsnio 1 dalyje šalutinei bylai nustatytas priemones; joks kitoks pasiūlymas taikyti minėtą priemonę neteikiamas balsuoti, ir jam nepritariama.“

- 11 Reglamentas Nr. 1346/2000 buvo panaikintas 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų (OL L 141, 2015, p. 19). Vis dėlto pagal pastarojo reglamento 84 straipsnio 2 dalį Reglamentas Nr. 1346/2000 *ratione temporis* ir toliau taikomas pagrindinėje byloje aptariamai bankroto bylai.

Nacionalinė teisė

Slovėnijos teisė

- 12 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos *Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju* (Finansinių operacijų, bankroto bylų ir privalomo likvidavimo įstatymas, *Uradni list RS*, Nr. 126/2007, toliau – ZFPPIPP) 59 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad kreditorius savo reikalavimą bankrutuojančios bendrovės turtui turi pateikti per tris mėnesius nuo pranešimo apie tokios bylos iškėlimą paskelbimo, išskyrus atvejus, kai to straipsnio 3 ir 4 dalyse numatyta kitaip.
- 13 Pagal ZFPPIPP 298 straipsnio 1 dalį, kai reikalavimas yra užtikrintas pirmumo teise, kreditorius taip pat turi pareikšti pirmumo teisę į bankrutuojančios bendrovės turtą per numatytą užtikrintų reikalavimų pateikimo terminą, išskyrus atvejus, kai ZFPPIPP 281 straipsnio 1 dalyje arba 282 straipsnio 2 dalyje numatyta kitaip.
- 14 ZFPPIPP 296 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad jei kreditorius savo reikalavimo nemokiam skolininkui nepateikia per šiuo tikslu numatytą terminą, reikalavimas išnyksta ir kompetentingas teismas pavėluotai pateiktą reikalavimą atmeta. Be to, pagal ZFPPIPP 298 straipsnio 5 dalį, jei kreditorius nesilaiko pirmumo teisės pareiškimo termino, ši teisė išnyksta.

Austrijos teisė

- 15 *Insolvenzordnung* (Bankroto įstatymas) 107 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad, esant reikalavimų, kurie buvo pateikti pasibaigus jų pateikimo terminui ir neaptarti per bendrąjį įsipareigojimų patikrinimo posėdį, surengiamas teismo specialus posėdis, kad būtų patikrinta, ar esama skolų buvimo įrodymų. Į reikalavimus, pateiktus likus mažiau nei keturiolikai dienų iki teismo posėdžio, skirto galutiniams skolininko įsipareigojimams nagrinėti, neatsižvelgiama.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 16 2013 m. birželio 19 d. *Handelsgericht Wien* (Vienos komercinių bylų teismas, Austrija) nutartimi *Alpine BAU* buvo iškelta bankroto byla, o NK paskirtas jos likvidatoriumi. Kaip matyti iš to teismo 2013 m. liepos 5 d. nutarties, bendrovei buvo iškelta pagrindinė bankroto byla, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnio 1 dalį.
- 17 NK prašymu *Okrožno sodišče v Celju* (Celės apygardos teismas) 2013 m. rugpjūčio 9 d. nutartimi iškėlė šalutinę bankroto bylą *Alpine BAU GmbH* (Zalcburgas) Celėje įsteigtai patronuojamajai bendrovei (toliau – *Alpine BAU Slovėnija*).

- 18 Tą pačią dieną *Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve* (Slovėnijos Respublikos registru ir viešųjų paslaugų tarnyba) interneto svetainėje *Okrožno sodišče v Celju* (Celės apygardos teismas) paskelbė pranešimą, juo kitų susijusių bankroto bylų kreditorius ir likvidatorius informavo apie jų turimą teisę pagal Reglamento Nr. 1346/2000 32 straipsnį Slovėnijoje iškeltoje šalutinėje byloje pateikti reikalavimus, kurie jau buvo pateikti pagrindinėje ir kitose šalutinėse bylose, taip pat nustatė tam skirtą trijų mėnesių terminą, skaičiuojamą nuo šio pranešimo paskelbimo (šis terminas baigėsi 2013 m. lapkričio 11 d.).
- 19 Šiuo pranešimu tas teismas taip pat atkreipė kreditorių ir likvidatorių dėmesį į tai, kad, nepateikus reikalavimų per nurodytą terminą, jie nemokaus skolininko atžvilgiu šioje šalutinėje byloje išnyks, o teismas jų pateiktus reikalavimus atmes pagal ZFPPIPP 296 straipsnio 5 dalį arba 298 straipsnio 5 dalį.
- 20 2018 m. sausio 30 d. NK pagal Reglamento Nr. 1346/2000 32 straipsnio 2 dalį pateikė prašymą *Okrožno sodišče v Celju* (Celės apygardos teismas) leisti pateikti reikalavimus šalutinėje bankroto byloje. 2019 m. liepos 5 d. nutartimi tas teismas, remdamasis ZFPPIPP 296 straipsnio 5 dalimi, atmetė šį prašymą leisti pateikti reikalavimus kaip pateiktą pavėluotai.
- 21 NK šią nutartį apskundė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui – *Višje sodišče v Ljubljani* (Liublianos apeliacinis teismas, Slovėnija). Jis teigia, kad Reglamento Nr. 1346/2000 32 straipsnio 2 dalis likvidatoriui pagrindinėje bankroto byloje nustato „specialią teisę“; tokios teisės Slovėnijos teisėje nenumatyta. Naudodamasis šia specialia teise likvidatorius gali bet kurioje šalutinėje bankroto byloje pateikti reikalavimus, kurie jau buvo pateikti pagrindinėje byloje; jokių terminų tam padaryti nėra nustatyta. NK teigimu, jei toks terminas būtų pritaikytas, iš jo faktiškai būtų atimta šio reglamento 32 straipsnio 2 dalyje numatyta teisė, nes per Slovėnijos teisės aktuose nurodytą trijų mėnesių terminą jis negalėjo pateikti reikalavimų, kurie nebuvo tinkamai pateikti ar pripažinti kitoje valstybėje narėje.
- 22 NK pažymi, kad *Alpine BAU* bankrotas yra vienas didžiausių Austrijoje, o pati likvidavimo procedūra tęsiasi jau kelerius metus (paskutinis posėdis įvyko 2018 m. spalio 2 d.). Tam, kad Reglamento Nr. 1346/2000 32 straipsnio 2 dalis būtų veiksmingai taikoma, reikėtų, kad tokios didelės apimties pagrindinėje bankroto byloje dalyvaujančiam likvidatoriui nebūtų taikomas griežtas reikalavimų pateikimo terminas, nustatytas tik valstybės narės, kurioje iškelta šalutinė byla, teisėje. Taigi, siekiant užtikrinti Reglamento Nr. 1346/2000 viršenybę, nereikėtų vadovautis ZFPPIPP.
- 23 Priešingai, *Alpine BAU Slovėnija* teigia, kad pagal Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnio 1 dalį visais atvejais taikoma valstybės narės, kurios teritorijoje iškelta bankroto byla, teisė, išskyrus atvejus, kai Reglamente Nr. 1346/2000 numatyta kitaip. Vis dėlto jame nėra jokios nuostatos, pagal kurią būtų galima netaikyti nacionalinės teisės, reglamentuojančios terminą, per kurį likvidatorius gali šalutinėje bankroto byloje pateikti tuos reikalavimus, kurie jau pateikti pagrindinėje bankroto byloje. Be to, Reglamento Nr. 1346/2000 32 straipsnio 2 dalyje likvidatoriui pagrindinėje bankroto byloje nėra numatyta jokių „specialių teisių“; šia nuostata tam likvidatoriui tik leidžiama pateikti reikalavimus kaip teisėtam kreditorių, kurių reikalavimai nukreipti į bendrovės turtą, atstovui. Pasirinkus aiškinimą, pagal kurį Slovėnijos kreditoriai privalėtų laikytis griežto termino reikalavimams šalutinėje bankroto byloje pateikti, o kitų valstybių narių kreditoriams, atstovaujamiems likvidatoriaus, šis reikalavimas nebūtų taikomas, tai reikštų, kad šių dviejų kategorijų kreditoriai vertinami nevienodai. Be to, *Alpine BAU Slovėnija*

tvirtina, kad pagal Reglamento Nr. 1346/2000 32 straipsnio 2 dalį nereikalaujama, kad likvidatoriaus pagrindinėje ir kitose šalutinėse bylose pateikti reikalavimai turi būti pirma patikrinti ir pripažinti šiose bylose.

- 24 Tokiomis aplinkybėmis *Višje sodišče v Ljubljani* (Liublianos apeliacinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Reglamento Nr. 1346/2000 32 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad pagrindinėje bankroto byloje paskirto likvidatoriaus teikiamiems reikalavimams šalutinėje byloje yra taikomos valstybės, kur iškelta šalutinė byla, teisėje numatytos reikalavimų pateikimo terminus ir pavėluoto reikalavimų pateikimo pasekmės nustatančios nuostatos?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 25 Visų pirma reikia pažymėti, kad, remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, net jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, formaliai vertinant, apribojo savo klausimus tam tikrų Sąjungos teisės aspektų išaiškinimu, ši aplinkybė nekliudo Teisingumo Teismui pateikti jam Sąjungos teisės išaiškinimą visais aspektais, kurie gali būti naudingi sprendimui to teismo nagrinėjamoje byloje priimti, neatsižvelgiant į tai, ar jis apie juos užsimena savo klausimuose (2020 m. liepos 9 d. Sprendimo *Santen*, C-673/18, EU:C:2020:531, 35 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 26 Taigi savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1346/2000 32 straipsnio 2 dalis, siejama su šio reglamento 4 ir 28 straipsniais, turi būti aiškinama taip, kad šalutinėje bankroto byloje paskirto likvidatoriaus teikiamiems pagrindinėje bankroto byloje jau pateiktiems reikalavimams taikomos valstybės, kur iškelta ši šalutinė byla, teisėje numatytos reikalavimų pateikimo terminus ir pavėluoto reikalavimų pateikimo pasekmės nustatančios nuostatos.
- 27 Reglamento Nr. 1346/2000 32 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad likvidatoriai pagrindinėje byloje ir bet kurioje šalutinėje byloje pateikia kitose bylose reikalavimus, jau pateiktus tose bylose, kuriose šie likvidatoriai paskirti, jei tai atitinka kreditorių interesus vėlesnėse bylose, o kreditoriai turi teisę tai užprotestuoti arba atsiimti pateiktus reikalavimus, jei tai numato taikytina teisė.
- 28 Kaip matyti iš šios nuostatos formuluotės, joje nustatyta pagrindinė likvidatoriaus pareiga pateikti reikalavimus, jau pateiktus bankroto byloje, kurioje jis buvo paskirtas, ir kitose susijusiose bankroto bylose. Vis dėlto nei šioje nuostatoje, nei kitose Reglamento Nr. 1346/2000 nuostatose nenurodomi tokių reikalavimų pateikimo terminai ir pavėluoto reikalavimų pateikimo pasekmės.
- 29 Atsižvelgiant į tai, pirma, reikia pažymėti, kad pagal Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnio 1 dalį, išskyrus atvejus, kai šis reglamentas numato ką kita, bankroto byloms ir jų pasekmėms taikoma valstybės narės, kurios teritorijoje iškelta tokia byla, toliau vadinama „valstyb[e], kurioje iškelta byla“, teisė. Kaip matyti iš šio reglamento 23 konstatuojamosios dalies, ši kolizinė taisyklė galioja tiek pagrindinėms, tiek šalutinėms byloms (šiuo klausimu žr. 2010 m. sausio 21 d. Sprendimo *MG Probud Gdynia*, C-444/07, EU:C:2010:24, 25 punktą). Šiuo klausimu to reglamento 28 straipsnyje nustatyta, kad, išskyrus atvejus, kai šis reglamentas numato ką kita, šalutinėms byloms turi būti taikoma valstybės narės, kurios teritorijoje iškelta šalutinė byla, teisė.

- 30 Antra, Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnio 2 dalyje, kurioje nurodoma šio straipsnio 1 dalies taikymo sritis, pateikiamas neišsamus įvairių bylos aspektų, kuriuos reglamentuoja valstybės, kur iškelta byla, teisė, sąrašas, įskaitant, visų pirma, h punkte nurodytas taisykles, reglamentuojančias reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą.
- 31 Tuo remdamasis Teisingumo Teismas padarė išvadą, jog tam, kad šios nuostatos neprarastų veiksmingumo, valstybės teisėje įtvirtintų taisyklių, susijusių su reikalavimų pateikimu, ir, be kita ko, šiuo klausimu numatytų terminų nesilaikymo pasekmės taip pat turi būti vertinamos remiantis šia teise (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *ENEFI*, C-212/15, EU:C:2016:841, 18 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 32 Vadinas, kadangi Reglamente Nr. 1346/2000 nesuderinti reikalavimų pateikimo bankroto byloje, kurios patenka į šio reglamento taikymo sritį, terminai, juos turi nustatyti valstybės narės pagal procesinės autonomijos principą, bet su sąlyga, kad su tuo susijusios taisyklės nėra mažiau palankios nei reglamentuojančios panašias situacijas, kurioms taikoma vidaus teisė (lygiavertiškumo principas), ir kad dėl jų netampa praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga pasinaudoti Sąjungos teisės suteiktomis teisėmis (veiksmingumo principas) (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *ENEFI*, C-212/15, EU:C:2016:841, 30 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 33 Konkrečiau kalbant, kitoje valstybėje narėje likvidatoriaus pagal šio reglamento 32 straipsnio 2 dalį iškeltoje su šia byla susijusioje bankroto byloje pateiktų reikalavimų pateikimo šalutinėje bankroto byloje terminus nustato valstybės, kur iškelta ši šalutinė byla, teisė, su sąlyga, kad laikomasi ankstesniame šio sprendimo punkte nurodytų lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų.
- 34 Šiuo atveju NK, likvidatorius pagrindinėje bankroto byloje, iš esmės teigia, kad ši nuostata turi būti aiškinama taip, kad pagal ją likvidatoriui pagrindinėje byloje suteikiama „speciali teisė“ šalutinėje bankroto byloje pateikti reikalavimus, jau pateiktus pagrindinėje byloje, kurioje jis buvo paskirtas; šiuo atveju valstybės, kur iškelta šalutinė byla, teisės aktuose numatyti reikalavimų pateikimo terminai netaikomi. Šią specialią teisę pateisintų likvidatoriaus pareiga palaukti, kol reikalavimai pagrindinėje bankroto byloje bus patikrinti ir pripažinti, ir tik tuomet juos pateikti šalutinėje byloje.
- 35 Likvidatorius pagrindinėje bankroto byloje iš tiesų turi tam tikrus įgaliojimus, kurie leidžia jam daryti įtaką šalutinei bankroto bylai, kad ši nekeltų grėsmės pagrindinės bylos apsauginiam pobūdžiui. Remiantis Reglamento Nr. 1346/2000 33 straipsnio 1 dalimi, jis gali prašyti sustabdyti likvidavimo procedūrą ribotam trijų mėnesių laikotarpiui; šis gali būti pratęsiamas ar atnaujinamas panašiam laikotarpiui. Pagal šio reglamento 34 straipsnio 1 dalį likvidatorius pagrindinėje byloje taip pat turi teisę pasiūlyti užbaigti šalutinę bylą taikant sanavimo planą, kompromisinį susitarimą su kreditoriais ar panašią priemonę. Pagal to reglamento 34 straipsnio 3 dalį jo 33 straipsnio 1 dalyje numatyto sustabdymo laikotarpiu tik likvidatorius pagrindinėje byloje arba, jam pritarus, skolininkas gali pateikti šį siūlymą (2012 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *Bank Handlowy ir Adamiak*, C-116/11, EU:C:2012:739, 61 punktą).
- 36 Be to, reikia pažymėti, kad pagal ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą lojalios bendradarbiavimo principą teismas, turintis jurisdikciją iškelti šalutinę bylą, taikdamas šias nuostatas turi atsižvelgti į pagrindinės bylos tikslus ir Reglamento Nr. 1346/2000 struktūrą; kaip matyti, be kita ko, iš jo 20 konstatuojamosios dalies, tuo reglamentu siekiama užtikrinti veiksmingą

tarpvvalstybinių bankroto bylų nagrinėjimą privalomai derinant pagrindinę ir šalutinę bylas ir užtikrinant pagrindinės bylos pirmumą (2012 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *Bank Handlowy ir Adamiak*, C-116/11, EU:C:2012:739, 62 punktą).

- 37 Vis dėlto remdamasis Reglamento Nr. 1346/2000 32 straipsnio 2 dalimi likvidatorius pagrindinėje bankroto byloje negali nesilaikyti valstybės, kur iškelta šalutinė byla, kurioje jis pateikia pagrindinėje byloje (kurioje jis buvo paskirtas) jau pateiktus reikalavimus, teisės aktuose nustatytų reikalavimų pateikimo terminų.
- 38 Reikėtų priminti, kad Reglamentas Nr. 1346/2000 grindžiamas vienodo požiūrio į kreditorius principu, o juo *mutatis mutandis* grindžiamos visos bankroto bylos (šiuo klausimu žr. 2018 m. birželio 6 d. Sprendimo *Tarragó da Silveira*, C-250/17, EU:C:2018:398, 31 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 39 Kadangi pagal Reglamento Nr. 1346/2000 32 straipsnio 2 dalį likvidatoriai veikia kreditorių vardu ir jų naudai, ši nuostata negali būti aiškinama taip, kad šie likvidatoriai gali nepaisyti valstybės, kur iškelta byla, šių reikalavimų pateikimo terminus reglamentuojančios teisės, nepaisant to, kad savo vardu ir savo sąskaita veikiantys kreditoriai to daryti negali. Tokiu atveju šių kreditorių padėtis būtų blogesnė, palyginti su kreditoriais, kurių reikalavimus pateikia likvidatorius kitoje susijusioje byloje.
- 40 Taigi savo vardu ir savo sąskaita veikiantys kreditoriai privalėtų ne tik laikytis reikalavimų pateikimo terminų, bet ir, pavėluotai pateikę reikalavimus, neišvengtų valstybės, kur iškelta byla, teisėje numatytų pasekmių, o kreditoriai, kuriems kitoje susijusioje byloje atstovauja likvidatorius, galėtų pasinaudoti tuo, kad nėra jokio naikinamojo termino, ir išvengtų bet kokių pavėluoto reikalavimų pateikimo pasekmių. Dėl tokio nevienodo požiūrio kyla pavojus nepagrįstai pažeisti vienos kategorijos kreditorių teisės.
- 41 Bet kuriuo atveju, priešingai, nei savo rašytinėse pastabose teigia NK, Reglamento Nr. 1346/2000 32 straipsnio 2 dalies negalima aiškinti taip, kad pagrindinėje bankroto byloje paskirtas likvidatorius turi palaukti, kol reikalavimai, kuriuos jis ketina pateikti šalutinėje byloje, bus patikrinti ir pripažinti pagrindinėje byloje, ir tik tuomet juos pateikti šalutinėje byloje. Kaip matyti iš šio sprendimo 28 ir 29 punktų, pagal šio reglamento 4 straipsnio 2 dalies h punktą reikalavimų patikrinimą ir pripažinimą reglamentuoja valstybės, kur iškelta byla, teisė. Taigi likvidatorius šalutinėje byloje privalo patikrinti, ar taip pateikti reikalavimai yra priimtini pagal valstybės, kur iškelta šalutinė byla, teisę. Tai, kad likvidatorius pagrindinėje byloje patikrino pateiktus reikalavimus pagal pagrindinėje byloje taikytiną teisę, *a priori* nėra svarbu tikrinant tuos pačius šalutinėje byloje pateiktus reikalavimus.
- 42 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad į pateiktą klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 1346/2000 32 straipsnio 2 dalis, siejama su šio reglamento 4 ir 28 straipsniais, turi būti aiškinama taip, kad šalutinėje bankroto byloje paskirto likvidatoriaus teikiamiems reikalavimams, kurie jau pateikti pagrindinėje bankroto byloje, taikomos valstybės, kur iškelta ši šalutinė byla, teisėje numatytos reikalavimų pateikimo terminus ir pavėluoto reikalavimų pateikimo pasekmes nustatančios nuostatos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 43 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (devintoji kolegija) nusprendžia:

2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų 32 straipsnio 2 dalis, siejama su šio reglamento 4 ir 28 straipsniais, turi būti aiškinama taip, kad šalutinėje bankroto byloje paskirto likvidatoriaus teikiamiems reikalavimams, kurie jau pateikti pagrindinėje bankroto byloje, taikomos valstybės, kur iškelta ši šalutinė byla, teisėje numatytos reikalavimų pateikimo terminus ir pavėluoto reikalavimų pateikimo pasekmes nustatančios nuostatos.

Parašai.